

GRZEGORZ MISIURA* – LUBLIN

„ZESZYTY NAUKOWE KATOLICKIEGO UNIwersYTETU LUBELSKIEGO” JAKO CZASOPISMO UNIwersYTECKIE

Streszczenie

Przedmiotem artykułu jest omówienie czasopisma „Zeszyty Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego” do 2018 roku, czyli 60 lat jego ukazywania się. Było ono pomyślane jako prezentacja wyników badań ludzi związanych z uniwersytetem (pracownicy naukowcy, studenci, absolwenci), a także zapis wydarzeń odbywających się na uczelni, zarówno w jej murach, jak i poza nimi, poprzez działalność naukowo-konferencyjną jej pracowników. Przedstawiono zarówno okoliczności towarzyszące powstaniu czasopisma, jak i skład komitetu redakcyjnego, który decydował o kształcie poszczególnych numerów. W prowadzonych analizach skupiono się przede wszystkim na dziale „Artykuły”, który przedstawiał dokonania naukowe. Wyniki przedstawiono w sposób ilościowy i procentowy, co wydaje się zrozumiałe przy prezentacji tak obszernego materiału źródłowego. Zwrócono także uwagę, że „Zeszyty Naukowe KUL” są źródłem informacji do badań nad dziejami uniwersytetu. Wyodrębniono w nim bowiem oddzielny dział do rejestrowania wydarzeń. Obecnie czasopismo nadal pozostaje interdyscyplinarne, mimo zmiany swojego profilu – zamiast prezentowania dokonań przede wszystkim pracowników naukowych KUL, przedstawia dokonania autorów także spoza tego środowiska.

Słowa kluczowe: „Zeszyty Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego”; Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II; prasoznawstwo; dzieje KUL; idea uniwersytetu katolickiego

Historia Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego liczy ponad sto lat. Pewne wydarzenia, które miały miejsce w tym czasie, zostały upamiętnione, inne nie. Te z nich, które zostały utrwalone w źródłach pisanych, posiadają wartość jako materiał badawczy do dziejów uniwersytetu. W przypadku najważniejszych

---

* Grzegorz Misiura – dr historii; adiunkt w Ośrodku Badań nad Dziejami KUL;
e-mail: grzegorz.misiura@kul.pl
<https://orcid.org/0000-0002-1161-0184>

instytucji, a dla kultury polskiej niewątpliwie jest nią Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, dobrze jest, gdy taką rolę spełnia własny organ prasowy. Od 1958 roku są nimi „Zeszyty Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego”¹. Ich zadaniem była promocja uniwersytetu, dlatego też w jednym z jego działów umieszczano informacje na temat życia naukowego. W czasopiśmie publikowano artykuły przede wszystkim pracowników naukowych uniwersytetu oraz ludzi z nim związanych. Teksty te ukazywały zainteresowania oraz kierunki badawcze autorów. Są zatem materiałem do charakterystyki pracy badawczej naukowców z uniwersytetu.

Przedmiotem analizy są „Zeszyty Naukowe KUL”, wydawane w latach 1958-2018. Okres 60 lat ukazuje jego kształt oraz ewolucję czasopisma. Publikowane w nich artykuły, recenzje oraz wydarzenia uniwersyteckie ukazywały ówczesne życie uniwersytetu. Zgromadzony materiał poddano analizie, stosując metodę statystyczną. Zastosowanie jej przyniosło rezultaty w postaci ilościowego opisu opublikowanych artykułów. Przy charakterystyce informacji odnoszących się wprost do działalności naukowej – zamieszczanych w osobnym dziale – posługiwano się metodą filologiczną, poddając analizie zawarte tam treści. W przypisach często wykorzystano hasła z *Encyklopedii 100-lecia KUL*, ponieważ znajdują się tam aktualne informacje, a także odniesienia do bibliografii dotyczącej poszczególnych osób czy instytucji.

Przez kolejne dziesięciolecia upamiętnienie najważniejszych wydarzeń uniwersyteckich odbywało się w różny sposób. W 1923 roku Towarzystwo Uniwersytetu Lubelskiego (późniejsze Towarzystwo Przyjaciół Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego) rozpoczęło wydawanie „Wiadomości Towarzystwa Uniwersytetu Lubelskiego”. Początkowo był to kwartalnik, a następnie rocznik. Czasopismo miało propagować ideę uniwersytetu katolickiego, utrzymywać łączność między uniwersytetem oraz jego sympatykami, informować o działalności Towarzystwa, a także zamieszczać informacje o działalności uczelni. To ostatnie dominowało, szczególnie w numerach 3,4, 6 i 7. Ogółem ukazało się jednak tylko siedem numerów pisma². W 1923 roku wydano dwa numery, a potem nastąpiła dwuletnia przerwa wydawnicza. W latach 1926-1928 pojawiły się kolejne numery, po jednym w każdym roku. W latach 1930-1931 wyszły następne numery, również po jednym w każdym roku, ale pod zmodyfikowanym tytułem, jako „Wiadomości Towarzystwa Przyjaciół Uniwersytetu Lubelskiego”. Jest to jedyne najobszerniejsze źródło prasowe, informujące o działalności lubelskiej Wszechnicy w okresie międzywojennym. Regionalne gazety lubelskie (np. „Głos Lubelski”, „Ziemia Lubelska”) czy kościelny organ urzędowy „Wiadomości Diecezjalne Lubelskie” zawierały pojedyncze informacje i nie rejestrowały wydarzeń w tak szerokim

¹ Taki zapis od początku widniał na kartach tytułowych poszczególnych numerów. Z powodu długiej nazwy w praktyce stosuje się jej skrót: „Zeszyty Naukowe KUL” lub „ZNKUL”. Rzecz znamienna, że w 2005 roku – po rozszerzeniu nazwy uniwersytetu (Jana Pawła II) – tytuł czasopisma pozostał taki sam.

² A. Stronkowska, „Wiadomości Towarzystwa Przyjaciół Uniwersytetu Lubelskiego”, w: *Encyklopedia 100-lecia KUL* (dalej: E100), t. 1, red. E. Gigilewicz i in., s. 527.

stopniu jak organ Towarzystwa. Nie było to jednak pismo wydawane przez sam uniwersytet, a organizację będącą z nim powiązaną i pozostającą w ścisłej współpracy³.

Geneza

W pierwszych latach po zakończeniu II wojny światowej, gdy uniwersytet zaczął odbudowę swoich struktur, zapewne nie myślano o rejestrowaniu wydarzeń w formie prasowej. Nastąpiło to dekadę później.

Działania organizacyjne

Na fali odwilży popaździernikowej 1956 roku postanowiono wystąpić do Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego o zgodę na wydawanie własnego czasopisma przez KUL. Odpowiedni dokument wystosował rektor uczelni, ks. prof. Marian Rechowicz (1910-1983)⁴, a poparł je prof. Zbigniew Makarczyk (1904-1963)⁵, wykładowca uniwersytetu i wówczas także poseł na sejm PRL z Koła Poselskiego „Znak”. Odpowiedź otrzymano jesienią 1957 roku⁶, o czym rektor poinformował Senat Akademicki na posiedzeniu 24 stycznia następnego roku. W dniu 28 października 1958 roku odbyło się pierwsze zebranie w tej sprawie, w którym uczestniczyli: rektor ks. Marian Rechowicz, Józef Szymański (1931-2011)⁷ – przedstawiciel Redakcji Wydawnictw Towarzystwa Naukowego KUL (jako agendy, zajmującej się wydawaniem dzieł pracowników uniwersytetu), Konstanty Turowski (1907-1983)⁸ – rzecznik prasowy uczelni oraz przedstawiciele poszczególnych wydziałów. Ustalono tytuł pisma, jego zawartość, terminy wydawnicze i wysokość nakładu⁹. Nowe czasopismo miało więc za cel promocję dorobku oraz samych pracowników uniwersytetu, a także upamiętniać wydarzenia z nim związane poprzez zapis najważniejszych z nich.

³ Pozostałe publikacje dokumentujące historię uniwersytetu (np. informatory uniwersyteckie, sprawozdania wychodzące w latach 1933, 1936-1938 czy prasę wydawaną przez organizacje uczelniane) omawia K. Wiśniowska, *Wydawnictwa uniwersyteckie w latach 1918-1985*, w: *Katolicki Uniwersytet Lubelski. Wybrane zagadnienia z dziejów Uczelni*, red. G. Karolewicz, M. Zahajkiewicz, Z. Zieliński, Lublin 1992, s. 241-253.

⁴ A. Weiss, *Rechowicz Marian*, w: E100, t. 2, s. 254-255.

⁵ R. Bender, *Makarczyk Zbigniew*, w: E100, t. 2, s. 6-7.

⁶ Ojciec M.A. Krąpiec stwierdził, że nie było formalnego zezwolenia. Zatem odpowiedź z ministerstwa musiała być ustna, czego nie można wykluczyć. *Wywiad z o. prof. Mieczysławem A. Krąpcem, redaktorem naczelnym „Zeszytów Naukowych KUL” w latach 1979-1983 (z. 3)*, „Zeszyty Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego” (dalej: ZNKUL), 50 (2007) nr 4, s. 168.

⁷ H. Wąsowicz, *Szymański Józef*, E100, t. 2, s. 445.

⁸ J. Rabiński, *Turowski Konstanty*, w: E100, t. 2, s. 491-492.

⁹ K. Turowski, *Pięć lat „Zeszytów Naukowych KUL”*, „Zeszyty Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego” (dalej: ZNKUL), 5 (1962) nr 4, s. 171-172; M.A. Krąpiec, *15 lat „Zeszytów Naukowych KUL”*, ZNKUL 15 (1972) nr 4, s. 3; S. Wielgus, *40 lat „Zeszytów Naukowych KUL”*, ZNKUL, 41 (1998) nr 1-2, s. 3; S. Wilk, *50-lecie „Zeszytów Naukowych KUL”*, ZNKUL, 50 (2007) nr 4, s. 3; R. Bender, *Władze naczelne Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego 1944-1968*, w: *Księga jubileuszowa Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego*, red. S. Kunowski i in., Lublin 1969,

W latach 1980-2001 redakcja ZNKUL wchodziła w skład Redakcji Wydawnictw Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego (RWKUL), a następnie Działu Wydawniczo-Poligraficznego (DWP). Czasopismo wpisuje się więc w historię tych agend, dlatego obok jego początków należy również przybliżyć dzieje wspomnianych jednostek uniwersyteckich. Redakcja Wydawnictw powstała 1 października 1957 roku, a jej zadaniem było przygotowywanie materiałów informacyjnych i promocyjnych na temat uniwersytetu. Już rok wcześniej, o czym wspomniano, rektor KUL wystąpił do władz państwowych o zgodę na wydawanie własnego czasopisma i właśnie w tym czasie ją uzyskał. Zbiegło się to z powstaniem RWKUL, dlatego też początek ZNKUL wiąże się ściśle z powstaniem instytucji promującej uniwersytet. Także pierwszym dyrektorem RWKUL został Konstanty Turowski – sekretarz ZNKUL. Oprócz pisma wydawano także informatory uniwersyteckie (dla dwóch lat akademickich 1958-1960, potem w latach 1970-1975, a następnie nieregularnie). W 1960 roku w Ministerstwie Kultury i Sztuki uzyskano zgodę na prowadzenie własnej działalności poligraficznej, ale rozpoczęto ją dopiero osiem lat później. W 1971 roku przyjęła ona nazwę: Zakład Małej Poligrafii, a jego kierownictwo objął Norbert Wojciechowski (1939-2019)¹⁰, który rok później został także szefem RWKUL oraz Biura Prasowego (zastępując odchodzącego na emeryturę K. Turowskiego). O ile do tej pory publikowano niewiele materiałów promocyjnych i rozpraw naukowych, o tyle zwiększyło się odtąd wydawanie i drukowanie nowych prac. Po wydarzeniach z lipca i sierpnia 1980 roku pojawiły się nowe możliwości w zakresie rozwijania niezależnej działalności poligraficznej. W dniu 1 listopada tego roku powołano Dział Wydawniczo-Poligraficzny, jako jednostkę samofinansującą się i pozostającą w strukturze uniwersytetu. W jego skład weszły jako sekcje: RWKUL, Zakład Małej Poligrafii, redakcja ZNKUL, redakcja „Biuletynu Informacyjnego KUL” (półrocznika wydawanego w latach 1972-1986, który miał być informatorem o życiu uniwersyteckim, ale na skutek różnych czynników inicjatywa ta nie do końca się powiodła) oraz nowo założona księgarnia. Już w październiku 1981 roku wyłączono z niego redakcję „Biuletynu Informacyjnego KUL”, która weszła z skład powołanego przy Rektoracie Biura Prasowego (obecnie Dział Komunikacji). Sprawne i coraz szybciej rozwijające się funkcjonowanie instytucji zahamowała kradzież maszyn poligraficznych i sprzętu komputerowego w nocy 27/28 kwietnia 1998 roku. Odtąd nastąpił proces rozkładu Działu. Na mocy uchwały Senatu Akademickiego z 26 października 2001 roku zlikwidowano Zakład Małej Poligrafii, wyodrębniono redakcję ZNKUL, a na bazie RWKUL utworzono Wydawnictwo KUL (od 1 marca 2002 r.)¹¹.

s. 135; *Przegląd Uniwersytecki*, oprac. J. Michalczyk, w: *Księga pamiątkowa w 75-lecie Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Wkład w kulturę polską w latach 1968-1993*, red. M. Rusecki, Lublin 1994, s. 676. Odnotowano także dwa spotkania redakcji „Zeszytów Naukowych” z pracownikami naukowymi, na którym omawiano sposoby poprawy jakości pisma – 28 października 1960 i 15 marca 1976 r. A.B., *Dyskusja nad „Zeszytami Naukowymi KUL”*, ZNKUL 3 (1960) nr 1, s. 155; [Wojciechowski Norbert] N.W., *Diariusz wydarzeń uniwersyteckich styczeń – marzec 1976 rok*, ZNKUL, 19 (1976) nr 3, s. 106.

¹⁰ J. Malik, P. Sanetra, *Wojciechowski Norbert*, E100, t. 2, s. 551-552.

¹¹ N. Wojciechowski, *Redakcja Wydawnictw KUL*, w: E100, t. 2, s. 256-258; E. Gigilewicz, *Wy-*

Struktura

Na spotkaniu organizacyjnym w październiku 1958 roku postanowiono, że tytuł czasopisma będzie brzmiał: „Zeszyty Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego” i do dziś pozostaje on niezmienny. Ustalono także poszczególne jego działy: I – „Rozprawy i artykuły”, II – „Sprawozdania i recenzje”, III – „Z życia Uniwersytetu”. Tak ukształtowana struktura pozostawała niezmienna prawie przez cały badany okres. Została zmodyfikowana dopiero w ostatnim 5-leciu. Pierwszy dział istnieje do czasów obecnych i od 2018 roku grupuje teksty według poszczególnych dyscyplin naukowych. Drugi z nich w 2016 roku zmienił nazwę na „Recenzje” (jedynie w 2016, nr 2 były „Sprawozdania” zamiast „Recenzji”). Ostatni dział istniał do 2013, nr 1 i wówczas zaprzestano jego prowadzenia. Na przestrzeni 55 lat występowała również jego alternatywna nazwa: „Z problemów i z życia Uniwersytetu”, której używano wymiennie z pierwszą.

Od początku czasopismo ukazywało się jako kwartalnik. Pierwszy numer był wydany za pierwszy kwartał 1958 roku, ale wydrukowano go zapewne w 1959 roku¹². Czasami wychodził numer wielokrotny (zachowywano też wówczas wielokrotną numerację zeszytów). W omawianym okresie na 196 fizycznie wydanych zeszytów, było ich 40: 36 numerów podwójnych, 1 potrójny i 3 poczwórne. W 1978 r. wydrukowano także dodatkowy numer specjalny. Zawierał kilka wcześniejszych artykułów, przetłumaczonych na język angielski i przeznaczony dla Polonii. Nie wydrukowano na nim ceny, więc był zapewne darmowy. Wydawano także numery okazjonalne: np. 1966, nr 1-2 – z okazji Tysiąclecia Chrztu i państwa Polskiego, a także 1979, nr 1-3 z okazji wyboru kard. Karola Wojtyły na papieża. Pojedynczy egzemplarz w latach 1958-1963 kosztował – 45 zł, w latach 1964-1978 – 40 zł, w latach 1979-1980 – 50 zł, w latach 1981-1983 – 80 zł, w latach 1984-1985 – 150 zł, w latach 1985-1987 – 200 zł, a podwójny 1987, nr 3-4 – 4000 zł. Od następnych numerów nie drukowano ceny egzemplarza. W okresie władzy komunistycznej czasopismo kolportowano głównie przez parafie i Towarzystwo Przyjaciół KUL¹³.

Zawsze wychodziło ono w formacie B5. Mimo zmieniających się technik drukarskich szata graficzna nie zmieniała się. Dopiero od 2017 roku, nr 3 zastosowano nowy jej wygląd. W latach 1958-1972 używano okładki zaprojektowanej przez artystę grafika Gabriela Rechowicza (1920-2010)¹⁴, która w każdym numerze miała inną kolorystykę. Od 1973 roku, nr 1 ma ono okładkę projektu artysty grafika Benedykta Tofila (1929-2017)¹⁵, początkowo również różnicowanej kolorystycznie, z czasem ujednocionej do koloru czarnego. Od 1976 roku, nr 1 na

dawnictwo KUL, w: E100, t. 2, s. 574-575; *Dział Wydawniczo-Poligraficzny*, oprac. E. Niebelski, w: *Księga pamiątkowa w 75-lecie*, s. 654-664.

¹² Wilk, *50-lecie*, s. 3.

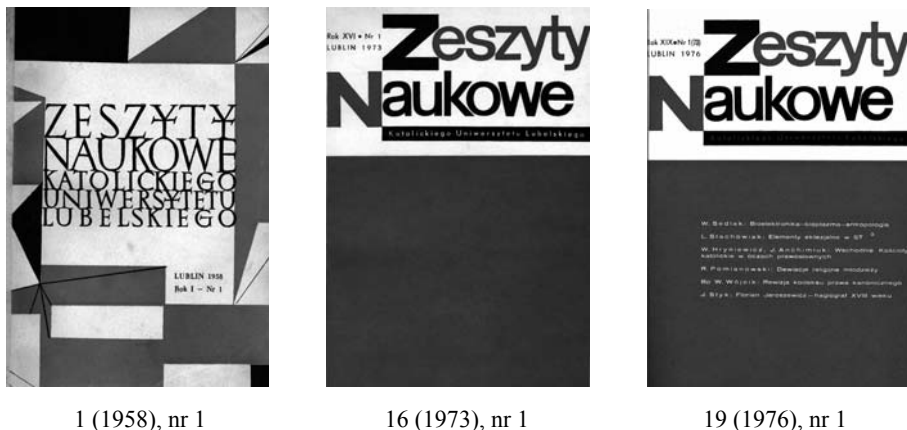
¹³ *Wywiad z o. prof. Mieczysławem A. Krąpcem*, s. 168.

¹⁴ *Gabriel Rechowicz*, https://pl.wikipedia.org/wiki/Gabriel_Rechowicz (dostęp: 23.04.2020).

¹⁵ S. Majdański, *Benedykt (Ben) Tofil* – twórca chrześcijański, artysta plastyczny i mistrz prostoty subtelnej, „*Summarium Societatis Scientiarum Catholicae Universitatis Lublinensis Ioannis Pauli II*”, 47 (67) 2018 s. 41-52.

pierwszej stronie okładki zaczęto wypisywać autorów oraz tytuły artykułów w danym numerze. Jest to ciekawy pomysł, pozwalający zorientować się w zawartości bez konieczności czytania spisu treści.

Tabela 1. Wybrane okładki „Zeszytów Naukowych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego”

1 (1958), nr 1

16 (1973), nr 1

19 (1976), nr 1

Źródło: „Zeszyty Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego” (okładki).

Na wewnętrznych stronach okładek do 1975 roku drukowano informacje, np. program wykładów dla duchowieństwa czy tygodni filozoficznych, a także zamieszczano informacje o nowościach wydawniczych Towarzystwa Naukowego KUL, w tym także o powstającej wówczas *Encyklopedii Katolickiej*.

Wysyłając prośbę do Ministerstwa o zgodę na wydawanie czasopisma, wnioskowano o nakład w wysokości 7000 egzemplarzy, ale otrzymano zgodę na 1000. Taki też był pierwotny nakład¹⁶. Maksymalnie wynosił on w kolejnych latach 1600 + 25 (cały 1988 rok), a minimalnie 450 (cały 2005 rok). Objętość wydawniczą podawano do 1988 roku. Na początku wynosiła ona 10-11 arkuszy wydawniczych, a od 1963 r. władze państwowe zmniejszyły ją o jeden arkusz¹⁷. Ogółem wahała się od 6 (1983, nr 1) do 11,5 arkuszy wydawniczych (np. 1959, nr 1). Najobszerniejszy numer liczył ich 16 – 1979, nr 1-3. Informacje te podawano na stronie redakcyjnej czasopisma. Oprócz tego znajdowały się tam również nazwiska tłumaczy streszczeń obcojęzycznych - na języki angielski i francuski (zmieniali się oni co kilka lat). Obecnie stosuje się tylko tłumaczenia angielskie. Podsumowując należy stwierdzić, że ZNKUL były trafną inicjatywą uniwersytecką. Najpierw wydawane były w trudnych czasach komunizmu i przez następną dekadę (do 2002 r.) przez RWKUL, a potem przez Wydawnictwo KUL. Ma ono układ i szatę graficzną, która została zmieniona dopiero w ostatnich sześciu numerach badanego okresu.

¹⁶ Wilk, *50-lecie*, s. 3.

¹⁷ Por. *Zmniejszenie objętości „Zeszytów”*, ZNKUL 6 (1963) nr 3, s. 90.

Praca redakcji

Wydawaniem czasopisma zajmował się komitet redakcyjny. Jego kadencja wynosiła trzy lata, ale często zdarzało się, że ktoś rezygnował i w jego miejsce powoływano kolejną osobę. Na koniec kadencji redaktor naczelny (a więc mowa o czasach po 1972 roku) składał rektorowi sprawozdanie i proponował kolejnych członków lub pozostawienie dotychczasowych¹⁸.

Skład komitetu redakcyjnego

Komitet był zorganizowany w taki sposób, aby tworzyli go reprezentanci poszczególnych dziedzin wiedzy, wykładanych na uniwersytecie oraz sekretarz, angażowany i wynagradzany przez Rektorat¹⁹. Pierwszy komitet redakcyjny tworzyli: ks. doc. Wincenty Granat (1900-1979) – Wydział Teologii²⁰, ks. prof. Aleksy Petrani (1900-1977) – Wydział Prawa Kanonicznego²¹, o. doc. Mieczysław A. Krąpiec (1921-2008) – Wydział Filozofii Chrześcijańskiej²², doc. Jan Turowski (1917-2006) – nauki społeczne, Wydział Filozofii Chrześcijańskiej²³, prof. Irena Sławińska (1913-2004) – filologia polska, Wydział Nauk Humanistycznych²⁴, doc. Jerzy Kłoczowski (1924-2017) – historia, Wydział Nauk Humanistycznych²⁵, dr Witold Nowodworski (1907-1978) – Biblioteka Uniwersytecka²⁶ oraz Konstanty Turowski (sekretarz)²⁷. Początkowo nie było przedstawicieli z prawa świeckiego i przyrody, ale w ostatnich latach pojawiły się artykuły także z tych dziedzin. W czasach najnowszych (XXI wieku) nie było natomiast przedstawicieli matematyki, ponieważ profil czasopisma (zdecydowanie humanistyczny) nie odpowiadał jej problematyce²⁸.

W latach 1958-1972 siedziba komitetu redakcyjnego mieściła się najpierw przy Al. Raclawickich 14, w Gmachu Głównym uniwersytetu (sala 96), następnie przy ul. F. Chopina 29, w mieszkaniu redaktora naczelnego (1973-1994), przy ul. Konstancynów 1, p. 307 (1994-2002), ul. Zbożowej 61 (2002-2014) i od 2014 roku ponownie przy Al. Raclawickich 14. W jego pracach brało udział 89 osób.

¹⁸ *Wywiad z ks. prof. Józefem Herbutem, redaktorem naczelnym „Zeszytów Naukowych KUL” w latach 2000-2003*, ZNKUL 50 (2007) nr 4, s. 175.

¹⁹ W początkowym okresie działalności w składzie komitetu znajdowali się również przedstawiciele Biblioteki Uniwersyteckiej: Witold Nowodworski (1958-1963), Jan Wiśliński (1964-1972) i Andrzej Paluchowski (1973-1978). *Biblioteka Uniwersytecka*, oprac. H.I. Szumił, w: *Księga pamiątkowa w 75-lecie*, s. 688.

²⁰ A. Nossol, H.I. Szumił, *Granat Wincenty*, E100, t. 1, s. 287-289.

²¹ A. Dębiński, *Petrani Aleksy*, w: E100, t. 2, s. 177-178.

²² A. Maryniarczyk, *Krąpiec Mieczysław Albert OP*, w: E100, t. 1, s. 570-571.

²³ E. Hałas, *Turowski Jan*, w: E100, t. 2, s. 490-491.

²⁴ W. Kaczmarek, *Sławińska Irena*, w: E100, t. 2, s. 343-344.

²⁵ H. Gapski, *Kłoczowski Jerzy*, w: E100, t. 1, s. 486-488.

²⁶ B. Zezula, *Nowodworski Witold*, w: E100, t. 2, s. 119.

²⁷ Turowski, *Pięć lat*, s. 172.

²⁸ *Wywiad z prof. Stanisławem Fitą, redaktorem naczelnym „Zeszytów Naukowych KUL” w latach 1994-2000 (z. 1-2)*, ZNKUL, 50 (2007) nr 4, s. 173; *Wywiad z ks. prof. Józefem Herbutem*, s. 175.

Można je podzielić na lata 1958-1972 (kiedy pismem kierował K. Turowski jako sekretarz)²⁹, 1973-2001 (kiedy pracami kierował redaktor naczelny, a sekretarzami byli młodszy pracownicy naukowcy)³⁰, 2002-2018 (kiedy pracami kierował redaktor naczelny, ale zmienił się profil pisma i zaczęli przeważać autorzy spoza KUL). Najdłużej w komitecie pracował Robert Kryński – w przygotowaniach do 66 numerów; od numeru 2000, nr 3-4 do dziś jako sekretarz, a od numeru 2003, nr 3-4 również jako redaktor merytoryczny. Ponadto długim stażem redakcyjnym wykazali się: K. Turowski – 58 numerów; 1958, nr 1-1972, nr 4, o. M.A. Krąpiec OP – 50 numerów; 1958, nr 1-1961, nr 3, 1967, nr 2-1972, nr 4, 1979, nr 1-3-1983, nr 3 – w latach 1970-1972 i 1979-1983 jako redaktor naczelny oraz Czesław Deptuła³¹ – 49 numerów; 1976, nr 3-1978, nr spec., 1979, nr 4-1983, nr 3, 1986, nr 3-4-2000, nr 1-2. Formalnie stanowisko redaktora naczelnego powołano w 1973 roku, ale na stronie redakcyjnej odnotowywano je już od 1970 roku. W omawianych latach pismem kierowali:

Tabela 2. Kierujący pracami „Zeszytów Naukowych KUL” w latach 1958-2018

Nazwisko i imię	Stanowisko	Numery
1	2	3
Turowski Konstanty	Sekretarz redakcji	1958, nr 1-1972, nr 4
Granat Wincenty, ks.	Redaktor naczelny	1970, nr 2-1970, nr 3
Krąpiec Mieczysław A. OP	Redaktor naczelny	1970, nr 4-1972, nr 4
Stępień Antoni B.	Redaktor naczelny	1973, nr 1-1975, nr 4
Hryniewicz Wacław OMI	Redaktor naczelny	1976, nr 1-1978, nr spec.
Krąpiec Mieczysław A. OP	Redaktor naczelny	1979, nr 1-3-1983, nr 3
Rink Edmund, ks.	Zastępca redaktora naczelnego	1979, nr 1-3-1983, nr 3
Stępień Antoni B.	Redaktor naczelny	1983, nr 4-1992, nr 3-4
Fita Stanisław	Redaktor naczelny	1993, nr 1-4-2000, nr 1-2
Herbut Józef, ks.	Redaktor naczelny	2000, nr 3-4-2003, nr 1-2
Witczyk Henryk, ks.	Redaktor naczelny	2003, nr 3-4-2011, nr 2

²⁹ Na łamach pisma wyjaśniano wtedy powody zmian w składzie redakcji. *Zmiana w zespole redakcyjnym*, ZNKUL, 7 (1964) nr 1, s. 88; *Zmiana w składzie redakcji*, ZNKUL 7 (1964), nr 4, s. 86; *Zmiany w zespole redakcyjnym*, ZNKUL, 8 (1965) nr 1, s. 105; *Zmiana w zespole redakcyjnym ZN KUL*, ZNKUL, 9 (1966) nr 1-2, s. 185; *Zmiany w redakcji ZN KUL*, ZNKUL, 10 (1967) nr 1, s. 94; *Zmiany w redakcji „Zeszytów Naukowych KUL”*, ZNKUL, 12 (1969) nr 3, s. 97; *Zmiany w redakcji ZN KUL*, ZNKUL, 15 (1972) nr 1, s. 94.

³⁰ Por. *Wywiad z prof. Antonim B. Stępnem, redaktorem naczelnym „Zeszytów Naukowych KUL” w latach 1973-1975 oraz 1983-1993*, ZNKUL, 50 (2007) nr 4, s. 163-164. Sekretarzami byli np. Adam Biela, Jerzy Rebeta czy Jakub Malik – późniejsi profesorowie uniwersyteccy.

³¹ K. Ćwir, *Deptuła Czesław*, E100, t. 1, s. 155.

1	2	3
Klauza Karol	Redaktor naczelny	2011, nr 3-2016, nr 4
Tylec Grzegorz	Redaktor naczelny	od 2017, nr 1

Źródło: Strony redakcyjne „Zeszytów Naukowych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego” 1958-2018; M. Kołtunowska, „Zeszyty Naukowe KUL”, w: E100, t. 2, s. 645; też, w: *Encyklopedia katolicka*, t. 20, red. E. Gigilewicz, A. Bor, S. Brzozowski i in., Lublin 2014, kol. 1361.

Z tabeli 2 wynika, że w ciągu 60 lat czasopismo miało 13 osób (w tym jeden zastępca Redaktora naczelnego) odpowiedzialnych za jego wydawanie. Należy też zwrócić uwagę, że w pierwszym okresie (1958-1972) odpowiedzialnym był K. Turowski, ale redaktorami naczelnymi byli ks. W. Granat i o. M.A. Krąpiec. W latach 1979-1983 powołano zastępcę tego ostatniego (ks. E. Rink). Funkcja ta nigdy wcześniej ani później nie występowała. Ojciec M.A. Krąpiec oraz A.B. Stępień³² pełnili funkcję redaktora naczelnego dwukrotnie.

Proces wydawniczy

Każdy artykuł zanim został wydrukowany był poddawany dwóm recenzjom naukowym, osobnej dla każdego z nich, bez stosowania recenzentów zbiorowych do całego numeru. Musiało go przeczytać przynajmniej dwóch członków komitetu redakcyjnego i pisać recenzje zgodnie ze swoimi kompetencjami lub zlecać je innym kompetentnym naukowcom. Redaktor naczelny czytał wszystkie teksty³³. Redakcja zbierała się raz na kwartał z wyjątkiem wakacji. Spotkania trwały krótko, podejmowano tylko decyzje o przyjęciu danego tekstu do druku, ponieważ materiały były wcześniej przeczytane przez członków redakcji i planowano następne numery. Kilka razy na takim spotkaniu był ks. Edward Pudelko (1938-2006)³⁴, dyrektor Działu Wydawniczo-Poligraficznego, a więc agencji wydawniczej pisma, co ożywiło i ociepliło wzajemne relacje. Wydawano też numery tematyczne, poświęcone danej dziedzinie lub jakiemuś zagadnieniu. Spośród swojego grona wybierano wówczas redaktora prowadzącego taki numer, ale nie odnotowywano tego na stronach redakcyjnych³⁵.

Mimo wydania zgody władze państwowe ciągle piętrzyły trudności na całym etapie wydawniczym. Jedną z nich było zmniejszenie arkuszy wydawniczych. Odpowiedzią redakcji było zmniejszenie czcionki drukarskiej, żeby umieścić wszystkie nadesłane teksty³⁶. Ogromnym problemem była ingerencja cenzury. Najpierw należało dostarczyć tekst autorski do Głównego Urzędu Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk (od lipca 1981 r. przemianowanego na Główny Urząd Kontroli Publikacji i Widowisk), gdzie cenzor wykreślał według własnego uznania zakwestionowane przez niego partie tekstu. Tak samo należało postąpić z wersją

³² J. Wojtysiak, *Stępień Antoni Bazyli*, w: E100, t. 2, s. 379-380.

³³ *Wywiad z prof. Antonim B. Stępnem*, s. 166; *Wywiad z ks. prof. Józefem Herbutem*, s. 176.

³⁴ G. Misiura, *Pudelko Edward*, E100, t. 2, s. 237.

³⁵ *Wywiad z prof. Stanisławem Fitą*, s. 171-173; *Wywiad z ks. prof. Józefem Herbutem*, s. 175-176.

³⁶ *Zmniejszenie objętości*, s. 90.

po złożeniu drukarskim i przed wydrukowaniem, a na koniec trzeba było jeszcze uzyskać pozwolenie na upowszechnianie druku. Przykładem ingerencji może być sformułowanie „Bóg istnieje”, które cenzor zamieniał na „według wierzących Bóg istnieje”. W latach 80. XX wieku wolno było zaznaczać w druku miejsca, gdzie była ingerencja cenzury, z podaniem odpowiedniej podstawy prawnej. Przykłady tego znajdują się w odpowiednich numerach ZNKUL³⁷.

Zawartość

Jak wspomniano, w skład komitetu redakcyjnego wchodził przedstawiciele poszczególnych dziedzin wiedzy wykładanych na uniwersytecie. Wymagało to od poszczególnych osób proponowania autorów artykułów i recenzji spośród grona naukowców uniwersyteckich. Taki też był pierwotny zamysł wydawniczy – promocja zagadnień badanych na KUL oraz autorów tych zagadnień. Zdarzały się wówczas teksty osób spoza tego grona, ale było to rzadkością. Sama forma przedstawianych zagadnień była przeznaczona dla szerszego grona odbiorców, w odróżnieniu od tekstów publikowanych przez tych samych autorów w „Rocznikach Filozoficznych”, „Rocznikach Humanistycznych” czy „Rocznikach Teologiczno-Kanonicznych” wydawanych przez Towarzystwo Naukowe KUL³⁸.

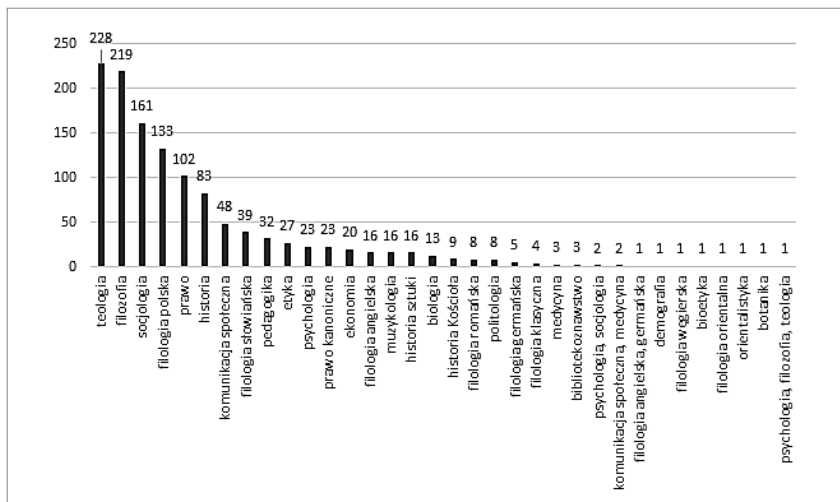
Artykuły

O ile działy „Artykuły” oraz „Recenzje i omówienia” miały charakter naukowy, o tyle życie uniwersyteckie prezentowane było w sposób zwięzły i kronikarski. W części naukowej recenzje stanowiły prezentację ówczesnego piśmiennictwa, natomiast artykuły stanowiły odbicie zainteresowań badawczych autorów. To one wyznaczały profil czasopisma i świadczyły o jego interdyscyplinarności. Dlatego też dalszej analizie poddano wyłącznie teksty publikowane w dziale „Artykuły”. Szczegóły przedstawiono na wykresie 1.

³⁷ *Wywiad z prof. Antonim B. Stępnem*, s. 162-164.

³⁸ *Od Redakcji*, ZNKUL, 1 (1958) s. 3; *Wywiad z prof. Stanisławem Fitą*, s. 174.

Wykres 1. Liczba artykułów według obszarów wiedzy

Źródło: „Zeszyty Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego” 1958-2018.

W omawianym okresie opublikowano łącznie 1251 artykułów, pogrupowanych w 34 obszarów wiedzy (niektóre z nich były interdyscyplinarne, np. psychologia z socjologią). Wśród tych ostatnich osobno potraktowano historię Kościoła, będącą na pograniczu teologii i historii, a także etykę, będącą działem filozofii. Dziedzinami, w których powstało najwięcej publikacji, były: teologia (18,2%), filozofia (17,5%), socjologia (12,9%), filologia polska (10,6%), prawo (8,2%) oraz historia (6,6%). W ich zakresie napisano 74% wszystkich artykułów. Dane te są zbieżne z relacjami redaktorów naczelnych, którzy podawali teologię, filozofię, filologię polską oraz historię, jako dominujące na Uniwersytecie w latach komunizmu³⁹. Może jedynie dziwić mała liczba artykułów z prawa kanonicznego (23 – 1,8%), które na KUL wykładane jest nieprzerwanie od początku istnienia uczelni. Warto odnotować, że trzy artykuły (w 1968, 1971 i 1979 roku) opublikował kard. Karol Wojtyła.

Ciekawie przedstawiają się wyniki odnośnie do autorów poszczególnych artykułów. W tabeli nr 2 zaprezentowano tych, którzy najczęściej pisali do ZNKUL.

Tabela 3. Autorzy najczęściej piszący do „Zeszytów Naukowych KUL” w latach 1958-2018

Nazwisko i imię	Liczba
1	2
Strzeszewski Czesław	21
Mariański Janusz, ks.	17

³⁹ Wýwiad z prof. Antonim B. Stępnem, s. 164, 166.

1	2
Krąpiec Mieczysław Albert, OP	14
Rodziński Adam Sedlak Włodzimierz, ks.	12
Stępień Antoni Bazyli Majka Józef, ks. Kamiński Stanisław, ks.	10

Źródło: „Zeszyty Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego” 1958-2018.

Spośród wszystkich 763 autorów, wybrano 8, którzy napisali co najmniej 10 artykułów na przestrzeni badanych lat. Łącznie opublikowali oni 106 tekstów, co stanowi 8,5%. Najwięcej napisał ich prof. Czesław Strzeszewski (1903-1999)⁴⁰ – 21, co stanowi 1,7% wszystkich artykułów. Porównując dane z tabeli nr 2 oraz wykresu nr 1, można zauważyć, że ci autorzy, którzy napisali najwięcej tekstów, reprezentowali również najliczniejsze obszary wiedzy: Cz. Strzeszewski, J. Mariański (ur. 1940)⁴¹, J. Majka (1918-1993)⁴² – socjologię, M.A. Krąpiec, A. Rodziński (1920-2014)⁴³, A.B. Stępień oraz S. Kamiński (1919-1986)⁴⁴ – filozofię. Wyjątkiem jest W. Sedlak (1911-1993)⁴⁵, który pisał z dziedziny biologii (na 13 artykułów z tej dziedziny on napisał 12), a nie była ona licznie reprezentowanym obszarem wiedzy.

Należy także zauważyć, że o ile w latach 1958-2001 nazwiska autorów często powtarzały się na łamach pisma, o tyle w okresie wydawniczym 2002-2018 dany autor opublikował przeważnie tylko jeden artykuł w ZNKUL. Związane to było z tym, że w pierwszym okresie teksty pisali głównie pracownicy naukowci uniwersytetu, czyli pewne grono stałych autorów. Od 2002 roku zaczęto publikować więcej artykułów także autorów z zewnątrz. Zwiększyła się zatem liczba twórców tekstów, ale nie zmieniła się objętość i częstotliwość ukazywania się pisma. Wpłynęło to na większe zróżnicowanie wśród autorów (rzadsza możliwość opublikowania kolejnego tekstu przez tę samą osobę), a także na poszerzenie zakresu tematycznego pisma.

Można się też zastanowić, jakie obszary wiedzy dominowały w poszczególnych latach. W tym celu należało podzielić badany okres na mniejsze części, np. dekady, przy czym pierwsza i ostatnia została odpowiednio zwiększona lub zmniejszona. Wyniki przedstawiono na wykresie 2.

⁴⁰ E. Balawajder, G. Karolewicz, *Strzeszewski Czesław*, E100, t. 2, s. 393-394.

⁴¹ M. Marczewski, *Mariański Janusz*, E100, t. 2, s. 17-18.

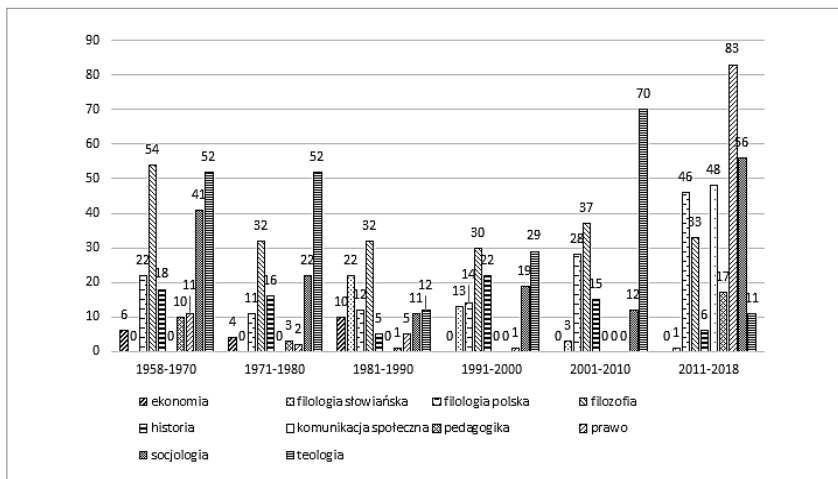
⁴² J. Mariański, *Majka Józef*, E100, t. 2, s. 5-6.

⁴³ R. Skrzyniarz, *Rodziński Adam*, E100, t. 2, s. 272.

⁴⁴ A. Bronk, S. Majdański, A. Stępień, *Kamiński Stanisław*, E100, t. 1, s. 454-455.

⁴⁵ M. Wnuk, *Sedlak Włodzimierz*, E100, t. 2, s. 310-312.

Wykres 2. Liczba artykułów w poszczególnych dekadach

Źródło: „Zeszyty Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego” 1958-2018.

W zestawieniu uwzględniono te obszary wiedzy, w których przynajmniej w jednej dekadzie było kilkanaście artykułów. Było ich 10. Najwięcej tekstów opublikowano z prawa w latach 2011-2018 – 83. Tematyka ta była więc dominująca w ostatnim badanym dziesięcioleciu. Dużo było również artykułów z teologii w latach 2001-2010 – 70. O ile w pierwszych latach pisma (1958-1970) przeważały artykuły z filozofii (54), teologii (52) i socjologii (41), o tyle w ostatniej badanej dekadzie (2011-2018) – oprócz prawa – dominowała tematyka z socjologii (56), filologii polskiej (46) i komunikacji społecznej (48). Ta ostatnia była obszarem wiedzy, która dotychczas nie występowała w tym czasopiśmie. Było to odbicie faktu, że na Uniwersytecie zaczęto ją wykładać od 2007 roku. Filozofia i teologia miały też wówczas zdecydowanie mniej artykułów niż w pierwszych latach. Widać więc zmianę w profilu pisma – od tematyki filozoficzno-teologicznej do przewagi nauk społecznych.

Na początku dominowały filozofia i teologia. Liczba ich artykułów przedstawiała się następująco: filozofia – 1958-1970 (54), 1971-1980 (32), 1981-1990 (32), 1991-2000 (30), 2001-2010 (37) i 2011-2018 (33), teologia – 1958-1970 (52), 1971-1980 (52), 1981-1990 (12), 1991-2000 (29), 2001-2010 (70) i 2011-2018 (11). O ile z filozofii było ponad 30 tekstów w każdej dekadzie (w pierwszej nawet 54) i widać pewną stałość w ich publikowaniu, o tyle liczba artykułów z teologii była zmienna – zdecydowanie zmalała w latach 80. XX wieku, a w pierwszych latach XXI wieku wyniosła nawet więcej niż w początkach czasopisma. Pod koniec badanego okresu najczęściej było artykułów z prawa. Ich liczba na przestrzeni lat przedstawiała się następująco: 1958-1970 (11), 1971-1980 (2), 1981-1990 (5), 1991-2000 (1), 2001-2010 (0) i 2011-2018 (83). Z przytoczonych liczb widać, że było ono obecne prawie we wszystkich latach, z wyjątkiem początku nowego wieku, by w następnej dekadzie pojawić się w niespotykanej do-

tań liczbie wydanych tekstów. Oprócz przywołanych liczb z teologii i filozofii, należy jeszcze wymienić socjologię – 1958-1970 (41), 1971-1980 (22), 1981-1990 (11), 1991-2000 (19), 2001-2010 (12) i 2011-2018 (56). Artykuły z tych trzech obszarów wiedzy pojawiały się zawsze w liczbie kilkunastu w poszczególnych dekadach. Oprócz nich należy jeszcze wspomnieć o filologii polskiej – 1958-1970 (22), 1971-1980 (11), 1981-1990 (12), 1991-2000 (14), 2001-2010 (28) i 2011-2018 (46) oraz historii – 1958-1970 (18), 1971-1980 (16), 1981-1990 (5), 1991-2000 (22), 2001-2010 (15) i 2011-2018 (6), ponieważ artykuły z tych pięciu obszarów wiedzy pojawiały się w każdej dekadzie.

Życie naukowe

Ważnym osiągnięciem czasopisma było upamiętnianie najważniejszych wydarzeń związanych z życiem naukowym Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Od początku postanowiono, że jednym z działów będzie „Z życia Uniwersytetu”, już od 2 numeru nazwany „Z problemów i z życia Uniwersytetu”. Można też wyodrębnić tam kilka mniejszych działów: inauguracja roku akademickiego – zawierała przemówienia rektora, prorektora oraz innych osób z tego wydarzenia; kronika uniwersytecka – zawierała informacje o wydarzeniach organizowanych na Uniwersytecie, np. Tygodniach Filozoficznych; kronika akademicka – zawierała głównie materiały dotyczące działalności kół studenckich. Od 1973 roku, nr 2 dział ten przekształcono w „Dziennik wydarzeń uniwersyteckich”, z podaniem zakresu chronologicznego, jakiego okresu one dotyczą. Było to informowanie o wydarzeniach na KUL w sposób kronikarski: data oraz opis wydarzenia, czasem szerzej przedstawiony. Autorami tych informacji byli przede wszystkim studenci polonistyki, np. Marian Podgórski czy Marian Maciejewski (1937-2013)⁴⁶ i in. Ten sposób podawania informacji przetrwał do 2013 roku, nr 1. Zrelacjonowano w ten sposób życie uniwersytetu od października 1973 roku do końca września 2012 roku, tj. 39 lat. Prowadzili go rzecznicy prasowi uniwersytetu (np. Norbert Wojciechowski) lub sekretarze poszczególnych numerów (np. Piotr Chlebowski – ur. 1967)⁴⁷.

Teksty dotyczące życia naukowego, publikowane w latach 1958-2012, pisane były w sposób zwięzły. Należy także zwrócić uwagę, że były publikowane po konkretnych wydarzeniach, a więc nie było tam zapowiedzi, ale relacje z poszczególnych uroczystości. Jest to o tyle istotne, ponieważ wszystkie opisywane wydarzenia już się odbyły, a nie zawsze tak się dzieje przy zapowiedziach. Jak wspomniano, w latach 1958-1972 dział ten prowadzili studenci polonistyki. Dlatego też – co nie może dziwić – najwięcej informacji dotyczy właśnie tego kierunku, a szczególnie działalności koła naukowego. Zestawiając poszczególne informacje, najwięcej pojawiało się tych o działalności studentów (z czasem ujmowano je nazwą „kronika akademicka”), organizowanych konferencjach i sympozjach (w odróżnieniu od poprzedniego nazwane „kroniką uniwersytecką”), a także wizytach gości zagranicznych. Te ostatnie informacje szczególnie często poja-

⁴⁶ W. Kaczmarek, *Maciejewski Marian*, E100, t. 2, s. 1-2.

⁴⁷ *Chlebowski Piotr*, E100, t. 1, s. 99.

wiały się w latach 70.-80. XX wieku. Opisywano również działalność naukową poszczególnych wydziałów oraz ośrodków międzywydziałowych. Oczywiście, w różnych latach liczba i jakość podawanych informacji była zmienna. Wydaje się, że mogło to zależeć od zainteresowań poszczególnych osób redagujących ten dział. W jednym roku najbardziej rozbudowane były informacje o działalności kół naukowych, a mniej o konferencjach, a w innym podawano bardziej szczegółowe informacje o przeprowadzanych wydarzeniach naukowych, a ogólne o działalności studenckiej. W dziale tym nie podawano informacji o ich pochodzeniu – nie są więc weryfikowalne⁴⁸. Należy więc przypuszczać, że opracowywano materiały nadesłane do redakcji. Badając dzieje KUL, wiadomości te należy uzupełniać o inne źródła, które bardziej szczegółowo rejestrowały poszczególne wydarzenia⁴⁹. Należy jednak stwierdzić, że przekazy podawane w tym dziale były ważne dla dziejów KUL i należy się nimi posługiwać, prowadząc badania nad historią uczelni.

Także w dziale „Artykuły” można znaleźć materiały do dziejów uczelni. Pojawiały się tam bowiem teksty o osobach związanych z uniwersytetem, np. po śmierci ks. Józefa Pastuszki poświęcono mu cały ten dział w numerze 1990, nr 1-4, a w 1997, nr 3-4 opublikowano w tym dziale referaty z sympozjum z okazji 10. rocznicy śmierci ks. prof. S. Kamińskiego. W dziale „Sprawozdania i recenzje” publikowano czasami informacje z bieżących prac poszczególnych jednostek naukowych. Jednak szczególną formą zapisu wydarzeń było publikowanie informacji o zgonach pracowników uczelni i ludzi z nią związanych. W odniesieniu do zmarłych pracowników naukowych były to czasami całe artykuły, ale mające charakter osobistych wspomnień. Ponadto w ZNKUL opublikowano wykazy osób, które w latach akademickich 1957/1958-1971/1972 otrzymały na KUL stopnie naukowe: habilitacje, doktoraty, licencjaty kościelne i magisteria, z podziałem na wydziały i kierunki studiów. Są one cenne do badań nad społecznością absolwentów uczelni.

*****

Obecnie nastąpiła zmiana dotychczasowego profilu czasopisma. Do tej pory było ono przeznaczone przede wszystkim dla autorów wywodzących się ze środowiska KUL. Od tego czasu pozostaje ono otwarte zarówno dla nich, jak i autorów z innych uczelni nie tylko w kraju, ale także zagranicą. Przytoczone dane ilościowe pokazały, że o ile na początku w piśmie publikowali głównie humaniści, to w ostatnich latach dominują autorzy z nauk społecznych. Ukazuje to także kierunek, w jakim zmierza współczesna nauka uprawiana na uniwersytetach. Niezmiennie w czasopiśmie pozostało prezentowanie wyników badań przez na-

⁴⁸ Wyjątkiem były lata 1993-1994, gdzie podano, że diariusz opracowano na podstawie „Przeglądu Uniwersyteckiego”, materiałów z Ośrodka Informacji oraz innych agend KUL.

⁴⁹ Dalszym postulatem badawczym, przekraczającym ramy niniejszego opracowania, jest porównanie tych informacji z materiałem archiwalnym poszczególnych agend uniwersyteckich, a także archiwaliach redakcji „Zeszytów Naukowych KUL”. Może się okazać, że redakcja część informacji odrzucała lub też znacznie skracala nadsyłane teksty informacyjne.

ukowców, których łączy dążenie do prawdy, w harmonii między wiarą i rozumem oraz w duchu poszanowania wartości chrześcijańskich⁵⁰. Na forum wydawniczym potrzebne jest istnienie pisma propagującego chrześcijańskie zasady moralne. Należy też zauważyć, że od 2013 roku zaprzestano tam przekazywania informacji o wydarzeniach na uniwersytecie, pozostawiając to zadanie innym organom uniwersyteckim⁵¹. Skupiono się więc wyłącznie na publikacji artykułów naukowych oraz recenzyjnych. Ponadto od 2014, nr 3 pierwotną wersją czasopisma jest wersja elektroniczna, ale nadal wydawana jest też wersja drukowana. Od 2017, nr 4 czasopismo posiada Radę Naukową.

Taki kształt posiadają obecnie „Zeszyty Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego”. Przedstawione zmiany były nieuniknione, aby dostosować je do obecnych potrzeb współczesnej nauki. Czasopismo pozostaje otwarte na badaczy spoza uniwersytetu, ale także w rozumieniu wydawniczym. Zainicjowane publikowanie artykułów w internecie ma na celu szersze upowszechnienie czasopisma oraz poruszanej w nim tematyki badawczej.

BIBLIOGRAFIA

Opracowania

- A.B., *Dyskusja nad „Zeszytami Naukowymi KUL”*, „Zeszyty Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego”, 3 (1960) nr 1, s. 155.
- Balawajder Edward, Karolewicz Grażyna, *Strzeszewski Czesław*, w: *Encyklopedia 100-lecia KUL*, t. 2, red. E. Gigilewicz i in., Lublin 2018, s. 393-394.
- Bender Ryszard, *Makarczyk Zbigniew*, w: *Encyklopedia 100-lecia KUL*, t. 2, red. E. Gigilewicz i in., Lublin 2018, s. 6-7.
- Bender Ryszard, *Władze naczelne Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego 1944-1968*, w: *Księga jubileuszowa Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego*, red. S. Kunowski i in., Lublin 1969, s. 119-141.
- Biblioteka Uniwersytecka*, oprac. H.I. Szumił, w: *Księga pamiątkowa w 75-lecie Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Wkład w kulturę polską w latach 1968-1993*, red. M. Rusecki, s. 680-690.
- Bronk Andrzej, Majdański Stanisław, Stępień Antoni, *Kamiński Stanisław*, w: *Encyklopedia 100-lecia KUL*, t. 1, red. E. Gigilewicz i in., Lublin 2018, s. 454-455.
- Chlebowski Piotr, w: *Encyklopedia 100-lecia KUL*, t. 1, red. E. Gigilewicz i in., Lublin 2018, s. 99.
- Ćwir Karolina, *Deptuła Czesław*, w: *Encyklopedia 100-lecia KUL*, t. 1, red. E. Gigilewicz i in., Lublin 2018, s. 155.
- Dębiński Antoni, *Petrani Aleksy*, w: *Encyklopedia 100-lecia KUL*, t. 2, red. E. Gigilewicz i in., Lublin 2018, s. 177-178.

⁵⁰ Kołtunowska, „Zeszyty Naukowe KUL”, w: E100, t. 2, s. 645; też, „Zeszyty Naukowe KUL”, w: *Encyklopedia Katolicka*, kol. 1361; H. Witczyk, „Zeszyty Naukowe KUL” – forum diakonii prawdy, ZNKUL, 50 (2007) nr 4, s. 5-7.

⁵¹ Obecnie rolę tę spełnia „Przegląd Uniwersytecki”, ukazujący się od 1989 r. Jest to czasopismo o charakterze popularnym. *Przegląd Uniwersytecki*, opr. J. Michalczyk, s. 676-679; M. Krupa, „Przegląd Uniwersytecki”, w: E100, t. 2, s. 229.

- Dział Wydawniczo-Poligraficzny*, oprac. E. Niebelski, w: *Księga pamiątkowa w 75-lecie Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Wkład w kulturę polską w latach 1968-1993*, red. M. Rusecki, s. 654-664.
- Gapski Henryk, *Kłoczowski Jerzy*, w: *Encyklopedia 100-lecia KUL*, t. 1, red. E. Gigilewicz i in., Lublin 2018, s. 486-488.
- Gigilewicz Edward, *Wydawnictwo KUL*, w: *Encyklopedia 100-lecia KUL*, t. 2, red. E. Gigilewicz i in., Lublin 2018, s. 574-575.
- Hałas Elżbieta, *Turowski Jan*, w: *Encyklopedia 100-lecia KUL*, t. 2, red. E. Gigilewicz i in., Lublin 2018, s. 490-491.
- Kaczmarek Wojciech, *Maciejewski Marian*, w: *Encyklopedia 100-lecia KUL*, t. 2, red. E. Gigilewicz i in., Lublin 2018, s. 1-2.
- Kaczmarek Wojciech, *Sławińska Irena*, w: *Encyklopedia 100-lecia KUL*, t. 2, red. E. Gigilewicz i in., Lublin 2018, s. 343-344.
- Kołtunowska Maria, „*Zeszyty Naukowe KUL*”, w: *Encyklopedia 100-lecia KUL*, t. 2, red. E. Gigilewicz i in., Lublin 2018, s. 645.
- Kołtunowska Maria, „*Zeszyty Naukowe KUL*”, w: *Encyklopedia Katolicka*, t. 20, red. E. Gigilewicz, A. Bor, S. Brzozecki i in., Lublin 2014, kol. 1361.
- Krąpiec Mieczysław Albert, *15 lat „Zeszytów Naukowych KUL”*, „*Zeszyty Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego*”, 15 (1972) nr 4, s. 3-4.
- Krupa Marzena, „*Przegląd Uniwersytecki*”, w: *Encyklopedia 100-lecia KUL*, t. 2, red. E. Gigilewicz i in., Lublin 2018, s. 229.
- Majdański Stanisław, *Benedykt (Ben) Tofil – twórca chrześcijański, artysta plastyk i mistrz prostoty subtelnej*, „*Summarium Societatis Scientiarum Catholicae Universitatis Lublinensis Ioannis Pauli II*”, 47(67) (2018) s. 41-52.
- Malik Jakub, Sanetra Piotr, *Wojciechowski Norbert*, w: *Encyklopedia 100-lecia KUL*, t. 2, red. E. Gigilewicz i in., Lublin 2018, s. 551-552.
- Marczewski Marek, *Mariański Janusz*, w: *Encyklopedia 100-lecia KUL*, t. 2, red. E. Gigilewicz i in., Lublin 2018, s. 17-18.
- Mariański Janusz, *Majka Józef*, w: *Encyklopedia 100-lecia KUL*, t. 2, red. E. Gigilewicz i in., Lublin 2018, s. 5-6.
- Maryniarczyk Andrzej, *Krąpiec Mieczysław Albert OP*, w: *Encyklopedia 100-lecia KUL*, t. 1, red. E. Gigilewicz i in., Lublin 2018, s. 570-571.
- Misiura Grzegorz, *Pudelko Edward*, w: *Encyklopedia 100-lecia KUL*, t. 2, red. E. Gigilewicz i in., Lublin 2018, s. 237.
- Nossol Alfons, Szumił Halina I., *Granat Wincenty*, w: *Encyklopedia 100-lecia KUL*, t. 1, red. E. Gigilewicz i in., Lublin 2018, s. 287-289.
- Od Redakcji*, „*Zeszyty Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego*”, 1 (1958) s. 3.
- „*Przegląd Uniwersytecki*”, oprac. J. Michalczyk, w: *Księga pamiątkowa w 75-lecie Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Wkład w kulturę polską w latach 1968-1993*, red. M. Rusecki, s. 676-679.
- Rabiński Jarosław, *Turowski Konstanty*, w: *Encyklopedia 100-lecia KUL*, t. 2, red. E. Gigilewicz i in., Lublin 2018, s. 491-492.
- Skrzyniarz Ryszard, *Rodziński Adam*, w: *Encyklopedia 100-lecia KUL*, t. 2, red. E. Gigilewicz i in., Lublin 2018, s. 272.
- Stronowska Aleksandra, „*Wiadomości Towarzystwa Przyjaciół Uniwersytetu Lubelskiego*”, w: *Encyklopedia 100-lecia KUL*, t. 1, red. E. Gigilewicz i in., Lublin 2018, s. 527.
- Turowski Konstanty, *Pięć lat „Zeszytów Naukowych KUL”*, „*Zeszyty Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego*”, 5 (1962) nr 4, s. 171-173.

- Wąsowicz Henryk, *Szymański Józef*, w: *Encyklopedia 100-lecia KUL*, t. 2, red. E. Gigilewicz i in., Lublin 2018, s. 445.
- Weiss Anzelm, *Rechowicz Marian*, w: *Encyklopedia 100-lecia KUL*, t. 2, red. E. Gigilewicz i in., Lublin 2018, s. 254-255.
- Wielgus Stanisław, *40 lat „Zeszytów Naukowych KUL”*, „Zeszyty Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego”, 41 (1998) nr 1-2, s. 3-4.
- Wilk Stanisław, *50-lecie „Zeszytów Naukowych KUL”*, „Zeszyty Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego”, 50 (2007) nr 4, s. 3-4.
- Wiśniowska Kazimiera, *Wydawnictwa uniwersyteckie w latach 1918-1985*, w: *Katolicki Uniwersytet Lubelski. Wybrane zagadnienia z dziejów Uczelni*, red. G. Karolewicz, M. Zahajkiewicz, Z. Zieliński, Lublin 1992, s. 241-253.
- Witczyk Henryk, „Zeszyty Naukowe KUL” – *forum diakonii prawdy*, „Zeszyty Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego”, 50 (2007) nr 4, s. 5-7.
- Wnuk Marian, *Sedlak Włodzimierz*, w: *Encyklopedia 100-lecia KUL*, t. 1, red. E. Gigilewicz i in., Lublin 2018, s. 310-312.
- [Wojciechowski Norbert] N.W., *Diariusz wydarzeń uniwersyteckich styczeń – marzec 1976 rok*, „Zeszyty Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego” 19 (1976) nr 3, s. 104-106.
- Wojciechowski Norbert, *Redakcja Wydawnictw KUL*, w: *Encyklopedia 100-lecia KUL*, t. 2, red. E. Gigilewicz i in., Lublin 2018, s. 256-258.
- Wojtysiak Jacek, *Stępień Antoni Bazyli*, w: *Encyklopedia 100-lecia KUL*, t. 2, red. E. Gigilewicz i in., Lublin 2018, s. 379-380.
- Wywiad z ks. prof. Józefem Herbutem, redaktorem naczelnym „Zeszytów Naukowych KUL” w latach 2000-2003*, „Zeszyty Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego”, 50 (2007) nr 4, s. 175-177.
- Wywiad z o. prof. Mieczysławem A. Krąpcem, redaktorem naczelnym „Zeszytów Naukowych KUL” w latach 1979-1983 (z. 3)*, „Zeszyty Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego”, 50 (2007) nr 4, s. 167-169.
- Wywiad z prof. Antonim B. Stępnem, redaktorem naczelnym „Zeszytów Naukowych KUL” w latach 1973-1975 oraz 1983-1993*, „Zeszyty Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego”, 50 (2007) nr 4, s. 161-166.
- Wywiad z prof. Stanisławem Fitą, redaktorem naczelnym „Zeszytów Naukowych KUL” w latach 1994-2000 (z. 1-2)*, „Zeszyty Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego”, 50 (2007) nr 4, s. 170-174.
- Zezula Barbara, *Nowodworski Witold*, w: *Encyklopedia 100-lecia KUL*, t. 2, red. E. Gigilewicz i in., Lublin 2018, s. 119.
- Zmiana w składzie redakcji*, „Zeszyty Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego”, 7 (1964) nr 4, s. 86.
- Zmiana w zespole redakcyjnym ZN KUL*, „Zeszyty Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego”, 9 (1966) nr 1-2, s. 185.
- Zmiana w zespole redakcyjnym*, „Zeszyty Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego”, 7 (1964) nr 1, s. 88.
- Zmiany w redakcji „Zeszytów Naukowych KUL”*, „Zeszyty Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego”, 12 (1969) nr 3, s. 97.
- Zmiany w redakcji ZN KUL*, „Zeszyty Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego” 10 (1967), nr 1, s. 94.
- Zmiany w redakcji ZN KUL*, „Zeszyty Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego”, 15 (1972) nr 1, s. 94.

Zmiany w zespole redakcyjnym, „Zeszyty Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego”, 8 (1965) nr 1, s. 105.

Zmniejszenie objętości „Zeszytów, „Zeszyty Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego”, 6 (1963) nr 3, s. 90.

Netografia

Gabriel Rechowicz, https://pl.wikipedia.org/wiki/Gabriel_Rechowicz (dostęp: 23.04.2020)

‘ZESZYTY NAUKOWE KATOLICKIEGO UNIwersYTETU LUBELSKIEGO’ AS A UNIVERSITY JOURNAL

Summary

The subject of the article is the analysis of the journal ‘Zeszyty Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego’ (Scientific Journals of the Catholic University of Lublin) until 2018, that is throughout 60 years of its publication. It was conceived as a presentation of research results of people connected with the university (researchers, students, graduates), as well as a record of events taking place at the university, both inside and outside its walls, through the scientific conference activities of its employees. The circumstances surrounding the creation of the journal are presented, as well as the composition of the editorial committee, which decided on the shape of the individual issues. The analysis was mainly focused on the ‘Articles’ section, which presented scientific achievements. The results are presented in a quantitative way and in percentage distribution, which seems understandable when presenting such extensive source material. It was also pointed out that ‘Zeszyty Naukowe KUL’ is a source of information for research on the history of the university, as it contains a separate section for recording events. Currently, the journal still retains its interdisciplinary character, despite the change of its profile – instead of presenting the achievements of the academic staff of the Catholic University of Lublin, it presents the achievements of authors also from outside this circle.

Keywords: Zeszyty Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego; John Paul II Catholic University of Lublin; press studies; history of the Catholic University of Lublin; the idea of a Catholic university

Translated by Marek Robak-Sobolewski